

Prosazení zákona – hodnocení

Základní instrukce k hodnocení

Aktivita patří k náročnějším, protože pro její zvládnutí musí žáci ovládat základy legislativního procesu. Některé úlohy s otevřenými odpověďmi vyžadují od učitele citlivé posouzení a vhodně formulovanou zpětnou vazbu pro žáka. K tomu mají napomoci hodnotící komentáře. Podstatné pro závěrečné posouzení úrovně kompetence je, aby žáci vysvětlovali své odpovědi v komentářích.

Jak rozpoznat jednotlivé úrovně aspektu klíčové kompetence?

Aktivita vychází z předpokladu, že úroveň sledovaného aspektu občanské kompetence lze definovat na základě kvality odpovědí a jejich zdůvodnění. Jedná se o modelovou situaci, je tedy nutné vzít v úvahu, že přiřazení žáka k určité úrovni nezaručí, že stejným způsobem bude kompetenci demonstrovat v reálné životní situaci.

Modelové odpovědi a metodické komentáře:

Úkol 1

Výběr jedné z možností ukazuje schopnost žáka provést vstupní analýzu návrhu a posoudit, nakolik odpovídá principům demokratického politického systému. Návrh zákona v zadání je protiústavní, a tudíž ho můžeme považovat za příklad ohrožení demokracie. Pracuje s předsudky (Romové/cizinci/menšiny nepracují, zneužívají sociální dávky; nepřizpůsobiví nechtějí pracovat a zneužívají státní peníze). Tato tvrzení mohou být sice v individuálních případech pravdivá, ale je nepřijatelné je generalizovat a celou sociální skupinu takto stereotypizovat. Rozhodně nemůže být tato stereotypizace podkladem pro tvorbu kategorie v právním předpisu demokratického státu.

Úkol 2

Modelové příklady politické participace, které mohou žáci uvést:

- *Navštívit kancelář poslance/poslankyně nebo senátora/senátorky ve volebním obvodu mého bydliště, podělit se s ním/ní o můj názor a požádat ho o aktivitu (například v rozpravě o zákonu).*
- *Uspořádat petici, roznášet petiční archy, podepsat petici (je možné i online, např. petice.com, e-petice.cz), petici předat Petičnímu výboru Poslanecké sněmovny nebo Senátu.*
- *Účastnit se demonstrace na podporu návrhu, se kterým souhlasím.*

Úkol 3

Správné odpovědi: 1, 3, 7

Špatné odpovědi: 2, 4, 5, 6

Předkladatelé návrhu mají společně s podporou vládní koalice většinu přítomných poslanců, nemají však nadpoloviční většinu všech poslanců (101). Nesouhlas Senátu a prezidenta

republiky proto sněmovna nedokáže přehlasovat, když jí bude návrh vrácen. Další okolnosti nemohou legislativní proces zastavit (názory místních samospráv, nespokojenost občanů, ministryně atd.). Celý proces může zastavit pouze zásah Ústavního soudu, protože zákon nemůže být navržen jako ústavní (chybí pro něj kvalifikovaná většina poslanců a senátorů).

Úkol 4

V této odpovědi je protiústavnost zákona konstatována jako fakt. Žáci mají posoudit, respektive uvést další příklady okolností, které svědčí o ohrožení demokracie.

1. Správná odpověď ANO

Zdůvodnění: Prezident používá předsudky, zastává se zákona, který byl posouzen jako protiústavní.

2. Správná odpověď NE

Zdůvodnění: Veřejnoprávní televize by měla v závažných společenských kauzách vytvářet prostor pro diskusi protichůdných názorů.

3. Správná odpověď ANO

Zdůvodnění: Jednání podnikatele je možné posoudit jako korupce. Nehraje roli, že tím usiluje o zastavení projednávání protiústavního zákona. Korupci nelze omlouvat.

4. Žáci mohou uvést různé situace. Hodnotitel by měl posoudit, zda mohou reálně nastat. Je například nerealistické, že by premiér povolal armádu, udělal státní převrat a zákon prosadil. Žáci ale mohou uvádět různé formy korupce nebo zastrašování, osobní útoky na poslance či názorové oponenty (např. tzv. hate speech na sociálních sítích), které policie nebude vyšetřovat apod.

Specifikace úrovně žákova výkonu ve zvoleném aspektu

Aspekt klíčové kompetence	Začínající	Poučený	Aktivně užívající	Pokročilý
Naplňování aktivního občanství (znalost fungování institucí demokratického politického systému)	V úkolu 2 odpovídá chybně; nedokáže uvést příklady vlastní participace v úkolu 3 (nevykazuje znalosti fungování institucí demokratického politického systému)	V úkolu 2 odpovídá správně; nedokáže uvést příklady vlastní participace v úkolu 3 (vykazuje znalosti vybraných institucí demokratického politického systému)	V úkolu 2 odpovídá správně; dokáže uvést příklady vlastní participace v úkolu 3, ale má problém s vysvětlením jejich dopadů na legislativní proces	V úkolu 2 odpovídá správně; dokáže uvést příklady vlastní participace v úkolu 3 včetně vysvětlení jejich dopadů na legislativní proces
Naplňování aktivního občanství (příklady ohrožení demokracie v současnosti)	V úkolu 1 volí odpověď A nebo B; v úkolu 4 nerozezná správně situace ohrožující demokracii, neumí je ani vysvětlit	V úkolu 1 volí odpověď C nebo D, ale nedokáže vysvětlit proč; v úkolu 4 rozezná správně situace, ale nedokáže je vysvětlit a uvést další příklad	V úkolu 1 volí odpověď C nebo D, ale nedokáže vysvětlit proč; v úkolu 4 rozezná správně situace a umí uvést další příklad ohrožení demokracie, nedokáže však volbu správně vysvětlit	V úkolu 1 volí odpověď D a dokáže ji odůvodnit; v úkolu 4 rozezná správně situace, umí uvést další příklad ohrožení demokracie včetně vysvětlení jejich podstaty a dopadu